

AMATØRKULTUR- & AN  
FRIVILLIGHETS  
MANGFOLD  
AMATØRKULTURGUIDEN

# AMATØRKULTUR- & FRIVILLIGHETSGUIDEN

er foldere med tips og råd om ulike temaer og utfordringer innen frivilligheten og det amatørbaserte kulturlivet.

## GUIDEN OM MANGFOLD

er utgitt av Amatørkulturrådet i Bergen med støtte fra Bergen kommune. Teksten er basert på erfaringer og innspill fra medlemsorganisasjoner i Amatørkulturrådet, og Bergen kommunes Plan for mangfold og deltagelse i kunst- og kulturfeltet 2021-2030.

Det er tidligere utgitt tre guider med tema *rekruttering*, *søknadsskriving* og *arrangementer*. Guidene finnes på norsk, engelsk og arabisk. Guidene kan lastes ned som PDF:

[www.amatorkultur.no](http://www.amatorkultur.no)

Tekst av Amatørkulturrådet



Amatørkulturrådet i Bergen

## MANGFOLD

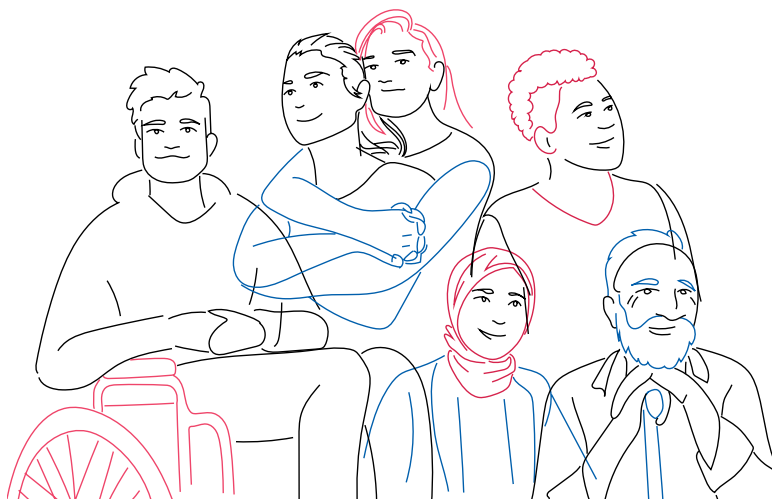
*betyr variert og sammensatt.*



BERGEN  
KOMMUNE

# Mangfold handler om inkludering. Det dreier seg om å ønske alle velkommen, om å gi likeverd og felles rettigheter til å være med.

Denne guiden handler om mangfold i det frivillige og amatørbaserte kulturlivet. Målgruppen er lag, foreninger og organisasjoner som ønsker flere medlemmer eller et større publikum. Derfor kan man også si at denne guiden handler om rekruttering.



Økt mangfold er å inkludere flere mennesker som aktive deltagere i vår aktivitet. Eller at vi ønsker å tiltrekke oss et større mangfold blant publikum enn det vi pleier å ha på våre arrangementer.

De siste årene har begrepet «mangfold» fått mye oppmerksomhet gjennom politikk og media. Det tas til orde for at vi må få til et større mangfold på alle samfunnsområder. Ofte vises det til at Norge i dag har en mer variert kulturell og etnisk befolkning enn bare for noen få tiår siden. Myndighetene har fulgt opp med planer og tiltak og det stimuleres til å arbeide med mangfold i samfunnet gjennom å gi tilskudd og kompetanse til for eksempel kulturlivet.

Mangfold er å inkludere alle. Unge og eldre mennesker med ulike funksjonsevner, legning og språklig og kulturell bakgrunn. Husk også at mangfold gir fornyelse til både medlemmer og innhold i vår organisasjon og aktivitet.

Sangkoret består av damer rundt 50 år med relativt lik sosial bakgrunn – en gjeng gode venninner. I en slik setting kan det være vanskelig å føle seg invitert om man for eksempel er fra Pakistan.

# Sats på mangfold

I utgangspunktet ønsker de fleste lag og foreninger alle velkommen, men i praksis er det ofte ikke slik. Mangfoldet blant medlemmene er begrenset. I stedet for et stort mangfold, er det snarere slik at amatørkulturorganisasjoner har medlemmer og publikum som er nokså lik i sin bakgrunn. Over tid har det kanskje «bare blitt sånn». Det fører til at man ubevisst rekrutterer blant de som ligner på oss selv.

## Hvor mange medlemmer har innvandrere/flyktning bakgrunn?

**49 %** hadde ingen medlemmer med bakgrunn som innvandrere/flyktning.

**22 %** opplyste at de hadde 1 medlem.

**11 %** hadde 2-5 medlemmer.

**18 %** flere enn 6 medlemmer.

Tallene er hentet fra Amatørkulturundersøkelsen 2018, der 100 lag og foreninger svarte på spørsmålet: Hvor mange medlemmer har innvandrere/flyktning bakgrunn?

*I bakgrunnsdata kommer det frem at det er mange kor og korps som svarer at de ikke har medlemmer med bakgrunn som innvandrere/flyktning. Blant foreninger innenfor kategorien: kunst, finner vi flest foreninger som har 2 eller flere medlemmer med innvandrere/flyktning bakgrunn. Det er størst andel av foreninger med høyt medlemstall som oppgir at de har medlemmer med innvandrere/flyktning bakgrunn.*

(Kommentar fra Respons Analyse AS.)

**Spørsmålet blir da hvordan en amatørkulturorganisasjon kan rekruttere fra et større mangfold.**

Det fleste organisasjoner har et styre som velges på årsmøtet. Valgkomiteen kan bidra til større mangfold i organisasjonen ved å bevisst forespørre nye styrekandidater med annen bakgrunn.

Et stort mangfold gir økt deltagelse fra flere mennesker som dermed får bedre livskvalitet gjennom å delta i det frivillige og amatørbaserte kulturlivet. Det er vinn-vinn når organisasjonene selv ønsker flere medlemmer og gjennom et godt mangfoldsarbeid gir flere mennesker anledning til å delta.

Flere undersøkelser i regi av Bergen kommune og Amatørkulturrådet viser at rundt 11-12 % av voksne innbyggere i Bergen er aktive i det frivillige og amatørbaserte kulturlivet. Med det menes at de har et medlemskap og deltar jevnlig i amatørkulturaktivitet. Når omtrent 1 av 10 bergensere er aktiv i det frivillige og amatørbaserte kulturlivet, er det potensiale for å rekruttere nye medlemmer og et større publikum på arrangementer og aktiviteter.

Bydelene i Bergen er forskjellige når det gjelder amatørkulturaktivitet og befolkningssammensetning. I Amatørkulturrådet er det nærmere 400 organisasjoner i ulike sjangre. Det er altså svært mange aktører, der stort sett alle ønsker seg nye medlemmer. Dette er viktig å være klar over når den enkelte organisasjonen skal starte et arbeid med å styrke mangfoldet sitt.

## Start med oss selv

Det er en god start å sette ned en arbeidsgruppe som skal arbeide med rekruttering fra et større mangfold. En rekrutteringsprosess med ønske om større mangfold blant medlemmene begynner med organisasjonens identitet. Det vil si at vi må finne ut hvordan vi kan legge til rette for at nye medlemmer kan føle seg velkommen i vår organisasjon eller på vårt arrangement.

Diskuter og beskriv tydelig hva organisasjonen ønsker å tilby medlemmene. Dette budskapet skal friste et mangfold av mulige nye medlemmer.

Ta kontakt med andre foreninger og foreslå felles arrangementer. Slik oppstår nye møteplasser og det synliggjør et mangfold, som igjen kan skape rekruttering.

**Hvem er vi og hvem mangler vi?**

**Hva driver vi med og hvem passer det for?**

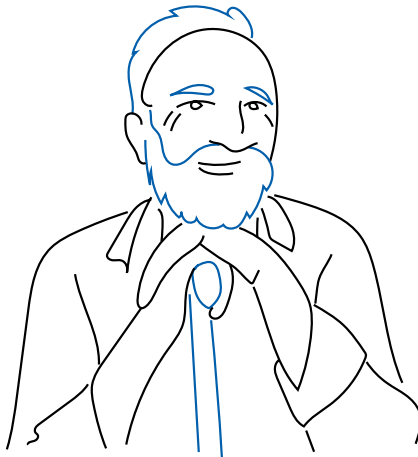
**Hvor holder vi til og er lokalene tilgjengelig for alle?**

**Hvordan driver vi vår aktivitet og vet alle dette?**

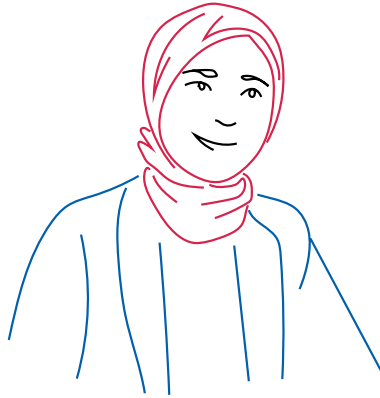
**Hvordan jobber vi med holdninger til ulikhet?**

Dette er eksempler på hjelpespørsmål som bidrar til å finne svar på hvordan organisasjonens aktivitet tilrettelegges for å nå frem til et bredt utvalg av mulige nye medlemmer. Det kan også gjøre organisasjonen mer synlig i bydelen, og kanskje også bli en del av bydelens stedsidentitet. Eksempelvis: Fana Mannskor. Et mannskor i Fana bydel!

Å arbeide med å få til et større mangfold kan medføre at man må endre på forhold internt i organisasjonen, slik at det gradvis kan bli mer attraktivt for fremtidige medlemmer. Enkelte medlemmer kan oppleve at dette ikke passer dem. Da må det oppfordres til å sette organisasjonens interesse fremfor enkeltmedlemmers interesser.



Ta en prat med representant eller nøkkelperson som mange har tillit til. Spør om hvordan de oppfatter aktiviteten vår, og hva som må legges til rette for at flere kan bli med.



## Internasjonale impulser

Bergen har mange foreninger og organisasjoner med medlemmer fra forskjellige land. De har ofte som formål å ta vare på sitt hjemlands kulturelle tradisjoner. Brasil, Sri Lanka, Latvia, og Brasil er noen eksempler på flyktninger, innvandrere og innflyttere fra land som har aktive amatørkulturorganisasjoner i Bergen. De fleste ønsker å samarbeide med tradisjonsrike norske lag og foreninger. At byen har slike organisasjoner, er i seg selv et viktig mangfold.

Det er ofte ikke mye som skal til for å få til samarbeid mellom typisk norske organisasjoner og de mange internasjonale kulturorganisasjonene. Inviter dem til å bidra med en opptreden eller aktivitet på neste arrangement. Det kan også føre til dobbelt så stort publikum, og man kan utvikle spennende og langvarige samarbeid.

Mange av de internasjonale organisasjonene har engasjerte ledere som ønsker å få til inkludering og økt deltagelse på vegne av sitt miljø. Disse personene er en ressurs og sitter på mye kunnskap om hvordan vi kan nå ut til og foreslå samarbeid med internasjonale kulturorganisasjoner.

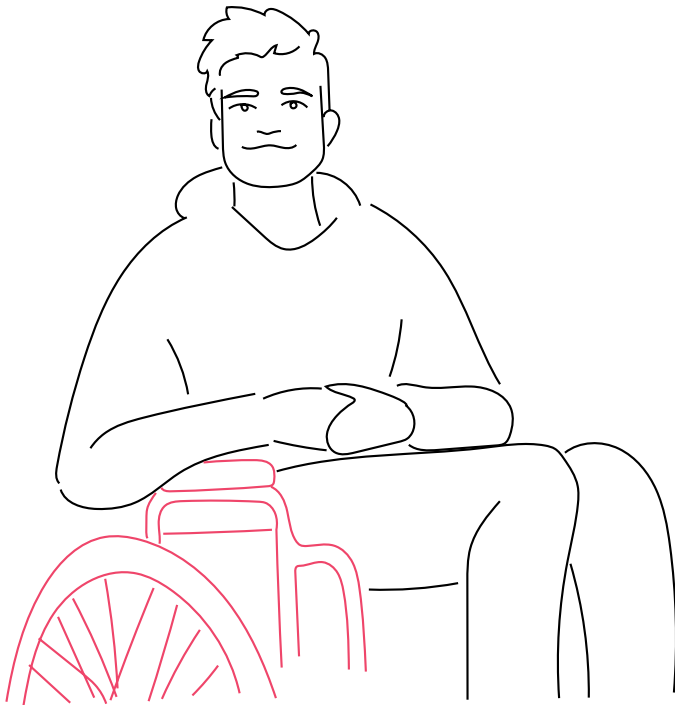
Kulturorganisasjoner kan få Balansemerket som er utviklet med støtte fra Kultur- og likestillingsdepartementet. Det er et tiltak som skal bidra til et mer inkluderende kulturliv.



# Mangfoldsarbeid

Hvordan oppdage begrensinger som kan hindre nye medlemmer å bli med? Noen er lett å se, mens andre kan kreve kunnskap om hva som skal til for å tilrettelegge.

- **Kan vi bruke dette lokalet hvis en som bruker rullestol vil bli medlem?**
- **Bør vårt repertoar inkludere sanger på engelsk?**
- **Kan vi lage et arrangement sammen med en internasjonal kulturforening?**
- **Er det nyinnflyttede beboere, yngre eller eldre, i vårt strøk som ikke vet om vår organisasjon og vår aktivitet?**
- **Er det behov for tilrettelegging av aktiviteter?**



Et opplagt eksempel er at lokalene man benytter ikke er tilrettelagt for rullestol. Andre barrierer kan være språk, helse eller økonomi.

Å kommunisere en-til-en er ofte mest effektivt for å rekruttere nye medlemmer. Det skaper trygghet og åpenhet om hva som skal til for at vedkommende kan tenke seg å være med.

Det kan være dyrt og dermed ekskluderende å delta i aktiviteter eller være medlem i amatørkulturorganisasjoner. Det er derfor viktig ha rutiner som gjør at nye medlemmer kan få støtte, eller bli fritatt fra å betale medlemskontingent. Både det offentlige og private sponsorer har slike støtteordninger.

En velkomstkomite kan ha et spesielt ansvar med å ønske nye medlemmer velkommen. For en som er ny, er det viktig å føle seg invitert. Vedkommende er ofte ikke klar over om det forventes spesielle forkunnskaper om skikk og bruk. Nye medlemmer kan gi en fornyelse som løfter hele organisasjonen. Det blir flere som kan bidra til styrearbeid og revitalisere aktiviteten.

Snakker noen et annet språk, finnes det tolker som kommunen kan hjelpe til med å bestille. Tenk på å bruke mer engelsk i sangtekster, foredrag eller intern kommunikasjon. En kort beskrivelse på engelsk er lurt å ha på hjemmesiden.

En rekke aktører (kommunen, frivilligsentraler, interesseorganisasjoner, menigheter og andre) har lagt til rette for møteplasser for ulike målgrupper. På slike møteplasser er det lurt å være til stede og invitere til aktivitet og arrangementer.

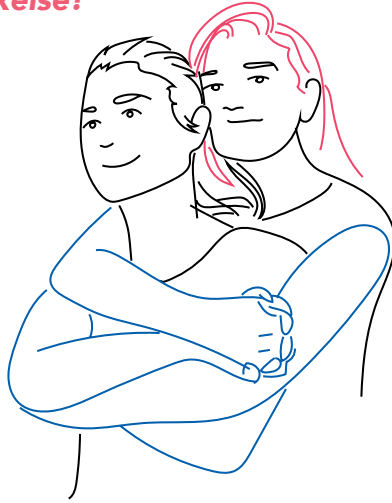
I en større frivillig kulturorganisasjon vil det ofte være medlemmer som har erfaring med tilrettelegging og inkludering fra arbeidslivet. Ta med disse i arbeidet med mangfold i egen organisasjon.

Medlemmer som er foreldre med barn i skolealder, har ofte erfaring med inkludering. De kan dele erfaringer fra hvordan skole, idrett og deres egne barn er bevisst på inkluderingsarbeid.

Mangfold handler om å inkludere mennesker med ulike former for funksjonsnedsettelse. Diskuter hva som er mulig å tilrettelegge med enkle løsninger, men vær også bevisst på at det er begrensinger på hva som er rimelig å forvente at en organisasjon kan gjøre av tilpasninger.

Kulturlos og aktivitetsagent jobber i ulike frivillige organisasjoner med å identifisere hindringer for deltakelse. De kan bidra til at både grupper og enkeltpersoner kommer i kontakt med amatørkulturen. Sjekk om dere kan få hjelp av en slik person.

## Mangfold er en berikelse!



Det går en grense – men den er ofte individuell fra person til person.

Før eller siden opplever mange krevende livshendelser som påvirker lyst og tid til å være med. Det er helt naturlig, men blir noen borte over lengre tid, bør man ha gode rutiner for å følge opp, når noen plutselig slutter å komme.

La tekst og bilder på nettsider og i sosiale media vise mangfold blant medlemmene. Vis også frem at vi er til stede med aktivitet i åpne, trygge og tilgjengelige lokaler – åpne for alle.

Sjekk at informasjon stemmer med hva organisasjonen ønsker å tilby av aktivitet. En danseklubb som kun har bilder av et eldre som danser norsk folkedans, signaliserer noe helt annet enn en forening som ønsker alle aldersgrupper velkommen til dans og musikk fra mange sjangre.

Sjekk om paraplyorganisasjoner har tips til hvordan man arbeider med mangfold og inkludering. Delta på møter hos Amatørkulturrådet. Her får man ofte mange gode råd og tips og kan bygge nettverk og allianser.

Diskuter blant medlemmene og bli enige:  
Hvem er vi, og hvordan skal vi bli en fremtidsrettet organisasjon med et stort mangfold av medlemmer og publikum.

